

ONAFHANKELIJK PAPENDRECHT

Aan het College van B&W en de Gemeenteraad van de gemeente Papendrecht,
T.a.v. de heer Aart-Jan Moerkerke, voorzitter,
Markt 22
3351 PB Papendrecht

Papendrecht 12 februari 2020
Onderwerp Meten van PFAS in het Papendrechtse kraanwater

Geachte heer Moerkerke,

Bij deze willen wij een verzoek bij het College en de gemeenteraad indienen om een onderzoek mogelijk te maken. **Het gaat concreet om het meten van Poly- en Perfluoralkylstoffen (PFAS) in het kraanwater van Papendrecht.** Wij hebben hiervoor een offerte¹ opgevraagd bij het Toxicologisch Laboratorium van de Vrije Universiteit Amsterdam (Bijlage (1)).

Het Toxicologisch Laboratorium van de Vrije Universiteit Amsterdam heeft vorig jaar vastgesteld dat zich in een door hen zelf genomen monster van het kraanwater 20 nanogram (ng) per liter FRD-902/FRD-903 (perfluorverbinding GenX) bevindt. In het bemonsterde Dordrechtse kraanwater werd 0,88 ng GenX per liter gemeten en in het Sliedrechtse kraanwater 0,14 ng. Wat betreft PFOA werd in het monster dat genomen is in onze gemeente toen ook een duidelijk hoger niveau (10 ng per liter) gemeten dan in Dordrecht (3,4 ng). In het kraanwater van Sliedrecht (< 0,5 ng) werd geen detecteerbare hoeveelheid PFOA gevonden. Het Papendrechtse kraanwater bevatte 22x méér GenX dan het kraanwater uit Dordrecht en 142x keer meer dan het kraanwater uit Sliedrecht. Vanwege het grote verschil is de test vorig jaar door het laboratorium nog een keer uitgevoerd, met hetzelfde resultaat.

De gereguleerde PFAS vallen in Nederland onder de zogenoemde 'drinkwaterrichtwaarden' van het RIVM. Dat instituut leidde drie jaar geleden een landelijke meetcampagne naar FRD-903 (een van de GenX-stoffen) in drinkwater en drinkwaterwinningen in Nederland. De aanleiding hiertoe was dat deze stof in enkele monsters kraanwater was gevonden.

Het is 'twee voor twaalf' voor de 221 locaties waar in Nederland drinkwater wordt gewonnen. Dat zei Vewin², belangenbehartiger van de Nederlandse drinkwaterbedrijven, in september vorig jaar.

Uit de meetcampagne van het RIVM kwam naar voren dat de waarde soms verhoogd was; er zijn op een paar plekken uitzonderlijke concentraties gevonden van 30 ng/L (nanogram per liter). Het journalistieke onderzoek collectief Follow the Money³ berichtte hier recent over.

¹ De offerte voegen wij bij als bijlage (1) bij deze brief.

² bron: Follow the Money

³ Glasje teflon tappen: PFAS duiken op in onze drinkwaterbronnen (Mira Sys, 1 februari 2020).

De normen voor dit type stoffen zijn bepaald niet in steen gebeiteld, zeker niet als we naar de internationale ontwikkelingen kijken en die met elkaar vergelijken. De normen in Nederland liggen wat hoger dan in bijvoorbeeld Denemarken en de Verenigde Staten, ondanks dat het om dezelfde stoffen en gezondheidsrisico's gaat. Het hiervoor genoemde journalistieke onderzoek collectief Follow the Money heeft gemeld dat de hoeveelheid PFAS in kraanwater van New York maximaal 10 nanogram per liter mag zijn. In Nederland wordt voorlopig aan 150 nanogram per liter vastgehouden, wat volgens het RIVM met een technische discussie over de onderbouwing van de norm te maken zou hebben. De norm voor veilig kraanwater (als het om de hoeveelheid PFAS gaat) ligt in New York 15x scherper dan hier in Nederland. Wij vinden dat saillant.

Papendrecht ligt dicht in de buurt van de fabriek van Chemours (DuPont) die reeds decennia lang PFAS emitteert. In de recent in première gegane film **Dark Waters** wordt uit de doeken gedaan wat de gevolgen zijn voor de slachtoffers van dit soort PFAS-emissies. Bedrijfsadvocaat Robert Bilott werd in 1998 door een veehouder uit Parkersburg (West Virginia, Amerika) ingeschakeld om een rechtszaak aan te spannen tegen het chemiebedrijf DuPont.

De manier waarop DuPont de zaak bagatelliseert, traineert en onder zijn verantwoordelijkheid probeert uit te komen, is frustrerend en huiveringwekkend tegelijk. In wezen is *Dark Waters* een twee uur durende aanklacht tegen het Amerikaanse bedrijf dat – totdat dit schandaal naar buiten kwam – over het algemeen als 'gerenommeerd' werd omschreven. Het vergt nogal wat zelfbeheersing om niet woedend te worden over het handelen van DuPont in deze zaak.

De veehouder meende dat het bedrijf een plaatselijke kreek, waar zijn vee van gedronken had en ziek van was geworden, vervuild had. In de daaropvolgende juridische strijd tegen DuPont bracht Bilott een decennialange geschiedenis van milieuverontreiniging aan het licht. Dus niet alleen in Nederland⁴ heeft milieuverontreiniging plaats gevonden, ook in Amerika is dat voorgevallen.

In een recent aan de gemeenteraad uitgedeeld pamflet van de burenrade van Chemours⁵ (Bijlage (2)) valt onder andere te lezen dat Chemours het voornemen heeft om "GenX-emissie de komende jaren met 99 procent te verminderen". Is hier al iets van te merken?

Het ligt voor de hand te laten onderzoeken hoe het op dit moment is gesteld met de aanwezigheid van PFAS in het Papendrechtse kraanwater. De enige manier om erachter te komen of de hoeveelheid PFAS in het Papendrechtse kraanwater vermindert, is te (laten) meten of de hoeveelheid PFAS dan ook daadwerkelijk terugloopt. Zonder metingen te doen, blijft het gissen.

Vandaar dat wij dit verzoek bij het College en de gemeenteraad neerleggen. Als gezegd: het Toxicologisch Laboratorium van de Vrije Universiteit is bereid het onderzoek uit te voeren.

Met vriendelijke groeten,
Hoogachtend,

De fractie van Onafhankelijk Papendrecht,
Ruud Lammers, José van der Tak, Hendrika Hoekstra en Martijn Hardam.

Bijlage (1) Offerte
Bijlage (2) Werkconferentie Burenraad DuPont & Chemours

---

⁴ DuPont had ook in Nederland de afgelopen decennia elk jaar duizenden kilo PFOA via de lucht of water uitgestoten. Mét een vergunning van de milieudienst (bron: Follow the Money).

⁵ Werkconferentie Burenraad DuPont en Chemours, november 2019, Dordrecht, pagina 4 (Bijlage (2)).